



Hvad skete der lige med Planloven?

af Ivan Munk, næstformand SLF



Lovforslaget om ændring af Planloven blev sendt i offentlig høring i november 2025. Høringsfristen udløb den 16. december 2025, hvorefter Plan- og Landdistriktsstyrelsen skulle behandle de indkomne høringssvar. SLF indsendte selvfølgelig også et høringssvar.

Efter høringen var forventningen, at lovforslaget skulle fremsættes i Folketinget i 2026. Men der kom et Folketingsvalg og en ny regering i vejen.

SLF har antennerne ude for at høre, hvad der nu sker, og hvor den nye regering står.

Lad os i mellemtiden gennemgå HVAD der var planerne i januar 2026.

Planlovsreformen fra 2025 – et lovforslag, der pegede mod en ny retning for planlægningen

Lovforslaget havde titlen *Lov om ændring af planloven, naturbeskyttelsesloven og bygge-loven*.

For det første skulle planloven give kommunerne større frihed til at understøtte bosætning, erhvervsudvikling og turisme i landdistrikterne og langs kysterne. For det andet skulle

planlægningen i langt højere grad indrettes efter de stigende udfordringer med oversvømmelse, stormflod og erosion som følge af klimaforandringer.

Lovforslaget var et af de mest omfattende ændringsforslag til planloven i mange år. Høringen blev afsluttet den 16. december 2025. Selv om lovforslaget som nævnt gik i stå pga. Folketingsvalget, viser det den retning, man ønskede at bevæge planloven i:

- nye udviklingsmuligheder i landdistrikterne,
- lempelser i landzoneadministrationen,
- ændringer vedrørende kystnærhedszonen,
- skærpede krav om klimatilpasning ved ny planlægning,
- ændringer af naturbeskyttelsesloven og byggeloven.

Historisk baggrund

Planlovens grundprincip siden 1992 har været at samle byudviklingen i eksisterende bysamfund og begrænse spredt bebyggelse i det åbne land. Samtidig har kystområderne været underlagt en restriktiv planlægningspraksis, og klimatilpasning har primært været reguleret gennem kommuneplanlægning, sektorlovgivning og byggellovgivningen.

De seneste års klimahændelser – blandt andet stormfloderne i 2023 og de stigende problemer med skybrud – førte imidlertid til et politisk ønske om at styrke planlovens rolle som klimatilpasningsredskab.

Parallelt hermed voksede ønsket om at skabe bedre udviklingsmuligheder i landdistrikterne, hvor mange kommuner oplever faldende befolkningstal og vanskeligheder med at fastholde bosætning og erhverv.

Lovforslaget forsøgte derfor at forene to hensyn, som traditionelt har trukket i hver sin retning: øget lokal udvikling og skærpet beskyttelse mod klimarisici.

Klimatilpasning – fra hensyn til bindende planlægningskrav

Efter den gældende planlov skal kommunerne tage hensyn til risikoen for oversvømmelse og erosion ved planlægning af nye byområder. Reglerne giver imidlertid kommunerne betydelig metodefrihed. Der findes betydelige forskelle mellem kommunernes praksis.

Lovforslaget ville gøre klimatilpasning til et mere bindende planlægningshensyn.

Kommunerne skulle blandt andet:

- udpege risikoområder og indarbejde dem i kommuneplanen,
- fastsætte sikringsniveauer og begrunde planlægning i risikoområder,
- sikre, at lokalplaner indeholdt de nødvendige klimatilpasningsforanstaltninger.

Dermed ville klimatilpasning ikke længere være et hensyn, som kunne håndteres sent i planprocessen, men et grundlæggende vilkår for arealplanlægningen. For kommunerne ville reglerne indebære tættere samarbejde mellem plan-, klima- og forsyningsafdelinger.

For bygherrer ville konsekvensen være, at klimatilpasning skulle tænkes ind allerede ved disponeringen af et projekt og ikke først ved byggesagsbehandlingen.

Boliger i det åbne land

Planlovens landzonebestemmelser bygger på hovedreglen om, at ny bebyggelse uden for byzone og sommerhusområder kræver landzonetilladelse. Administrationen har gennem mange år været restriktiv, idet formålet er at undgå spredt bebyggelse og beskytte landskabet.

Lovforslaget lagde op til en betydelig liberalisering. Kommunerne skulle få bedre muligheder for:

- etablering af nye boliger i tilknytning til landsbyer,
- omdannelse af overflødige landbrugsbygninger,
- boligklynger og såkaldte omdannelseslandsbyer,
- genanvendelse af eksisterende bygninger.

Kommunernes planlægningsmæssige råderum ville dermed blive udvidet væsentligt.

Kystområder

Kystnærhedszonen administreres traditionelt restriktivt. Ny bebyggelse kræver en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse, og planlægningen skal som udgangspunkt friholde de åbne kyster.

Lovforslaget indeholdt en række markante lempelser. Kommunerne skulle blandt andet kunne:

- udlægge flere sommerhusgrunde,
- etablere flere turistprojekter,
- udvikle byområder tættere på kysten,
- skabe bedre udviklingsmuligheder på de små øer.

Forslaget ændrede ikke planlovens grundlæggende beskyttelsesprincipper, men udvidede undtagelsesmulighederne betydeligt.

Lovforslaget omfattede samtidig ændringer af naturbeskyttelsesloven, bl.a. mulighed for ophævelse af strandbeskyttelseslinjen omkring visse bynære havne, større fleksibilitet på de små øer og lettere adgang til turistprojekter

Samlet vurdering

Lovforslaget markerede et skifte i planlovens udvikling.

Hvor planloven siden 1990'erne primært har haft fokus på arealbeskyttelse, lagde lovforslaget større vægt på lokal udvikling og klimatilpasning.

Især de foreslåede klimatilpasningsbestemmelser ville have fået stor betydning for kommunernes planlægning. De ville have gjort klimatilpasning til et bindende planlægningskrav med direkte betydning for både kommuneplaner, lokalplaner og den efterfølgende byggesagsbehandling.

Omvendt ville liberaliseringen af landzone- og kystreglerne have givet kommunerne et betydeligt større lokalt råderum end efter den gældende planlov.

Lovforslaget blev imidlertid aldrig vedtaget. Ikke desto mindre udgør høringsudkastet et vigtigt pejlemærke for den fremtidige udvikling af planlovgivningen.

SLF på vagt

Det var et forslag, som vi i SLF både var tilfreds med og bange for.

Vi var tilfredse med, at nye sommerhuse kunne lægges i landdistrikterne og støtte landsbyernes udvikling. SLF er tilfreds med planen om at forhindre byggeri i oversvømmelsestruede områder.

SLF var til gengæld bange for det råderum kommunerne ville få. Kommunernes fokus på turistindtægter kunne gå hårdt ud over natur og anvendelse af kystzonen.

Den mærkværdige tanke som visse borgmestre og Minister Morten Dahlin havde, at lå der en forladt industribygning i kystzonen, skulle den ikke tilbage til naturen, men ombygges til feriecenter eller andet turisme, for "det vil kommunerne så gerne". Man nåede at udstede en række dispensationer, men SLF håber aldrig, at "genanvendelse af eksisterende bygninger" vedtages som lovtekst.

Spørgsmålet er bare nu, hvor står den nye regering?

Ivan Munk

Sommerhusejerne

Der er anvendt AI til at resumere de historiske facts i artiklen.

PS. SLF skrev i Nyhedsbrev nr. 2, 2026 om nogle af de planer i Folketinget, som blev sat på standby da valget blev udskrevet. Den artikel [Det-svaever-i-luften.pdf](#) er stadig relevant at (gen)læse.